

V Bruselu dne 2.5.2017
SWD(2017) 156 final

PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE

**Pokyny ke státní podpoře v souvislosti s finančními nástroji evropských strukturálních
a investičních fondů (ESI fondů) v programovém období 2014–2020**

UPOZORNĚNÍ

Tento pracovní dokument byl vyhotoven útvary Komise. Obsahuje technické pokyny, jež vycházejí z použitelných právních předpisů EU a týkají se toho, jak interpretovat a uplatňovat pravidla EU související s monitorováním, kontrolou nebo prováděním evropských strukturálních a investičních fondů, a jsou určeny kolegům a orgánům působícím v této oblasti. Účelem tohoto dokumentu je podat vysvětlení a výklad zmíněných pravidel ze strany útvarů Komise, a tím zjednodušit provádění programů a podpořit používání osvědčených postupů. Těmito pokyny není dotčen výklad Soudního dvora či Tribunálu ani rozhodnutí Komise.

Obsah

1. SOUVISLOSTI	4
2. STÁTNÍ PODPORA NA RŮZNÝCH ÚROVNÍCH FINANČNÍCH NÁSTROJŮ	4
3. EXISTENCE STÁTNÍ PODPORY V OBLASTI FINANČNÍCH NÁSTROJŮ	5
3.1 „Státní prostředky“ a „přičitatelnost“ státu	6
3.1.1 <i>ESI fondy</i>	6
3.1.2 <i>Ostatní fondy EU a ESI fondy v rámci přímého nebo nepřímého řízení Unii</i>	7
3.1.3 <i>Příspěvek z ESI fondů do ostatních fondů EU v rámci přímého nebo nepřímého řízení Unii</i>	8
3.1.4 <i>Vlastní prostředky skupiny EIB</i>	8
3.1.5 <i>Vlastní prostředky EIB kryté zárukou EFSI (Evropského fondu pro strategické investice)</i> ⁹	
3.1.6 <i>Přehled požadovaného posouzení kritéria „státní podpora“ podle druhu prostředků</i>	10
3.2 „Podniky“ ve spojitosti s finančními nástroji	10
3.3 Výhoda	11
3.4 Narušení hospodářské soutěže a vliv na obchod mezi členskými státy / podpora <i>de minimis</i>	13
4. VÝJIMKY Z OZNAMOVACÍ POVINNOSTI	14
5. „STANDARDIZOVANÉ“ NÁSTROJE	15
6. PŘÍPADY, V NICHŽ JSOU OZNÁMENÍ STÁTNÍ PODPORY POVINNÁ	16

1. SOUVISLOSTI

Pro zachování fungujícího vnitřního trhu je nanejvýš důležité, aby byla dodržována pravidla státní podpory. Jejich uplatňování totiž podporuje hospodárnost a brání tomu, aby veřejná podpora nepřiměřeně narušovala hospodářskou soutěž, což by poškozovalo Unii jako celek. Státní podpora je důležitým nástrojem pro vytváření a zachování rovných podmínek pro všechny společnosti. Proto v případech, kdy členské státy poskytují podporu prostřednictvím finančních nástrojů částečně nebo zcela financovaných z evropských strukturálních a investičních fondů, je nutné, aby zajistily soulad s pravidly státní podpory.

Na důležitost pravidel státní podpory pro finanční nástroje upozorňuje několik ustanovení v hlavě IV nařízení o společných ustanoveních¹, konkrétně v člancích 6, 37, 38, 42 a 44. Problematice státní podpory je třeba věnovat zvláštní pozornost z těchto důvodů:

- V letech 2013/2014 se právní rámec státní podpory významně změnil a nabízí další možnosti zajištění souladu s pravidly státní podpory.
- Státní podpora může být přítomna na různých úrovních finančních nástrojů včetně úrovně správců fondů a spoluinvestorů. Ne všechny příslušné zúčastněné strany si musí být vědomy možné přítomnosti státní podpory na různých úrovních a nutnosti zajistit, aby byla pro všechny z nich v souladu s pravidly státní podpory.
- Správci fondů a investoři (finanční instituce, obchodní banky) často nejsou dostatečně obeznámeni s pravidly státní podpory.
- Nařízení o společných ustanoveních umožňuje použít finanční nástroje u všech tematických cílů. Komise v určitých oblastech nabízí tzv. standardizované finanční nástroje, u nichž již byl ověřen soulad s pravidly státní podpory.

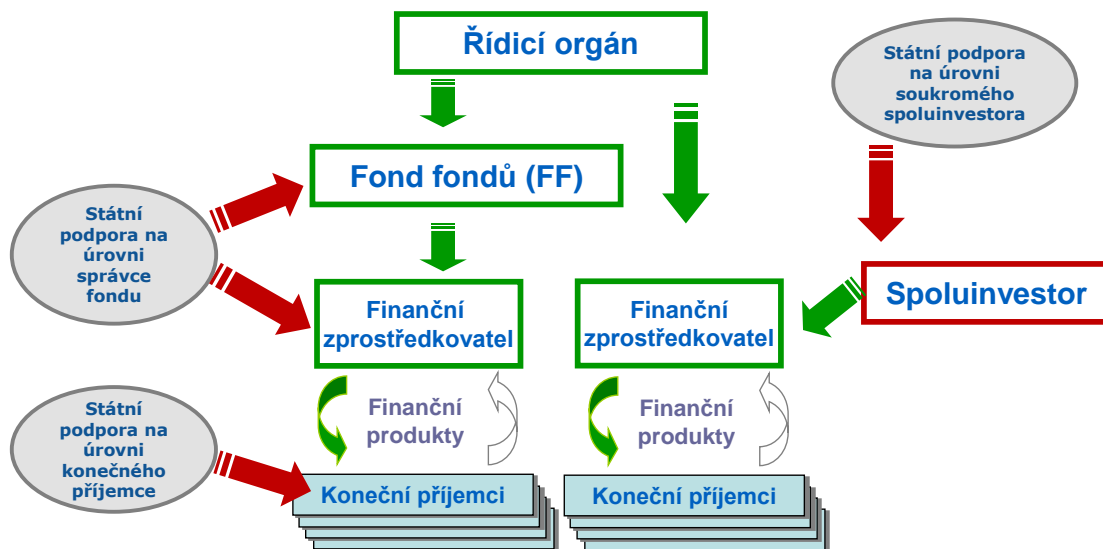
Účelem tohoto pracovního dokumentu útvarů Komise je usnadnit uplatňování pravidel státní podpory v oblasti finančních nástrojů a poukázat na různé možnosti zajištění souladu s pravidly státní podpory.

2. STÁTNÍ PODPORA NA RŮZNÝCH ÚROVNÍCH FINANČNÍCH NÁSTROJŮ

Finanční nástroje často zahrnují víceúrovňové struktury s cílem vytvořit pobídky pro hospodářské subjekty (**investory**), aby poskytly finanční prostředky **konečným příjemcům**. To může představovat státní podporu investorům a/nebo konečným příjemcům a musí se dít v souladu s pravidly státní podpory. Finanční nástroje navíc mohou zahrnovat jeden či více **subjektů provádějících finanční nástroj** (např. finanční zprostředkovatele), jež mohou být také příjemci státní podpory a vztahují se na ně pravidla státní podpory.

V závislosti na uspořádání finančního nástroje může finanční podpora znamenat státní podporu podnikům na všech třech zmíněných úrovních, přestože záměrem orgánu členského státu (jakým je podle nařízení o společných ustanoveních mimo jiné řídicí orgán) je přispět pouze konečným příjemcům. Soulad s pravidly státní podpory musí být zajištěn na všech úrovních provádění.

¹ Nařízení (EU) č. 1303/2013, Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 320.

Pokud jde o otázku přítomnosti státní podpory, sdělení Komise o pojmu státní podpora² (dále jen „SPP“) poskytuje podrobné pokyny, jež se týkají také finančních nástrojů. Obsahuje rovněž další obecná vysvětlení a příklady.

3. EXISTENCE STÁTNÍ PODPORY V OBLASTI FINANČNÍCH NÁSTROJŮ

V čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) jsou státní podpory vymezeny jako podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy.³

Na základě čl. 107 odst. 1 SFEU je existence státní podpory spojena s těmito požadavky:⁴

- Podpora pochází ze „státních prostředků“ a lze ji „přičíst“ státu.
- Příjemcem je „podnik“.
- Podpora „zvýhodňuje“ určitý podnik, to znamená: poskytuje určitou „výhodu“.
- Podpora „narušuje hospodářskou soutěž“ a „ovlivňuje obchod mezi členskými státy“.

Kritéria existence státní podpory podle čl. 107 odst. 1 SFEU jsou kumulativní. To znamená, že musí být splněna všechna, aby podpora představovala státní podporu. Pokud tedy některé z kritérií splněno není, daná veřejná podpora se za státní podporu

² Sdělení Komise o pojmu státní podpora uvedeném v čl. 107 odst. 1 SFEU (dále jen „SPP“), Úř. věst. C 262, 19.7.2016, s. 1, viz zejména bod 60.

³ Pro Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV) a Evropský námořní a rybářský fond (ENRF) platí zvláštní pravidla o státní podpoře (viz čl. 8 odst. 2 nařízení (EU) č. 508/2014, Úř. věst. L 149, 25.5.2014, s. 1 (nařízení o ENRF) a čl. 81 odst. 2 nařízení (EU) č. 1305/2013, Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 487 (nařízení o EZFRV)).

⁴ V čl. 107 odst. 1 SFEU jsou uvedeny další požadavky, např. „selektivita“ podpůrného opatření. Ostatní kritéria uvedená v čl. 107 odst. 1 SFEU však finanční nástroje podporované ESI fondy obvykle splňují, a proto se jimi v tomto pokynu nezabýváme.

nepovažuje. To je třeba prověřit na všech třech výše uvedených úrovních. Podrobnější vysvětlení k výše jmenovaným kritériím existence státní podpory je uvedeno v dalších oddílech těchto pokynů.

3.1 „Státní prostředky“ a „přičitatelnost“ státu⁵

Podmínkami existence státní podpory ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU jsou poskytnutí podpory přímo nebo nepřímo ze státních prostředků a přičitatelnost takovéto podpory státu. Při posuzování opatření podle čl. 107 odst. 1 SFEU jsou tyto podmínky často zvažovány společně, jelikož obě souvisejí s veřejným původem dotyčné podpory.

Státními prostředky ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU jsou vnitrostátní veřejné prostředky členských států EU. Prostředky pocházející z rozpočtu Unie se pokládají také za „státní prostředky“ (a za přičitatelné státu), pokud o použití těchto prostředků mohou rozhodovat vnitrostátní orgány.

Jestliže jsou však prostředky Unie řízeny přímo nebo nepřímo Unií (nebo mezinárodními institucemi) bez jakékoli rozhodovací pravomoci na straně vnitrostátních orgánů, pak se tyto prostředky nepovažují za státní prostředky a nejsou přičitatelné státu.

3.1.1 ESI fondy⁶

Převážná většina prostředků z ESI fondů významných pro politiku soudržnosti se vynakládá v rámci sdíleného řízení.⁷ Ve sdíleném řízení mohou členské státy obvykle⁸ rozhodovat o použití finančních prostředků a o tom, kdo obdrží podporu. Díky této rozhodovací pravomoci se ESI fondy a vnitrostátní veřejné (spolu)financování pokládají za „státní prostředky“ a jsou přičitatelné státu podle čl. 107 odst. 1 SFEU. Je tomu tak i v případě, že vnitrostátní orgány svěří provádění finančních nástrojů na základě smluvních ujednání skupině EIB nebo jakémukoliv jinému subjektu.

Pokud jsou tedy prostředky z ESI fondů a vnitrostátního (spolu)financování vynakládány v režimu sdíleného řízení a přispívající členský stát může rozhodovat o použití těchto prostředků, jedná se o „státní prostředky“, jež jsou přičitatelné státu pro účely pravidel státní podpory. To také znamená, že se pravidla státní podpory vztahují na finanční nástroje, které jsou spravovány řídicím orgánem nebo na jeho odpovědnost (čl. 38 odst. 1 písm. b) nařízení o společných ustanoveních).

Příklad:

Řídicí orgán použije prostředky EFRR⁹ ke zřízení fondu na podporu začínajících malých a středních podniků. Prostředky EFRR spadají pod sdílené řízení.

Prostředky EFRR ve sdíleném řízení se pokládají za „státní prostředky“. Pokud jsou splněny všechny ostatní znaky pojmu podpory podle čl. 107 odst. 1 SFEU, musí být daná operace v souladu s pravidly státní podpory. Soulad musí být zkontrolován na úrovni správy fondu, úrovni investorů a úrovni konečných příjemců.

⁵ Podrobnější pokyny ke státnímu původu viz oddíl 3 SPP.

⁶ Evropské strukturální a investiční fondy, viz čl. 1 odst. 1 nařízení o společných ustanoveních.

⁷ Článek 59 nařízení (EU, EURATOM) č. 966/2012, Úř. věst. L 298, 26.10.2012, s. 1 (dále jen „finanční nařízení“).

⁸ Pokud jde o odchylky, viz bod 3.1.3 níže.

⁹ Nařízení (EU) č. 1301/2013, Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 289.

V případě finančních nástrojů prováděných v rámci nařízení (EU) č. 1305/2013 (EZFRV) se na **primární zemědělské činnosti** vztahují zvláštní pravidla státní podpory. Na základě čl. 81 odst. 2 nařízení o EZFRV se pravidla státní podpory na primární zemědělské činnosti (produkty podle přílohy I) nevztahují, v souladu s článkem 42 SFEU. Na druhou stranu u činností, jež jsou podporovány finančními nástroji financovanými z EZFRV a nejsou zahrnuty do přílohy, se musí dodržet obecná pravidla státní podpory.

Na zemědělské činnosti podporované finančními nástroji, jež nejsou financovány z EZFRV, se vztahují pravidla státní podpory, není-li jinde stanoveno jinak.

V případě **rybolovu a akvakultury** se pravidla státní podpory nepoužijí na určité případy financování rybolovu z Evropského námořního a rybářského fondu (ENRF), a to na základě článku 42 SFEU a článku 8 nařízení o ENRF. Podle článku 8 nařízení o ENRF se platby uskutečněné členskými státy v rámci spolufinancování z ENRF v souladu s nařízením o ENRF (EU) č. 508/2014 v zásadě nepovažují za státní podporu.

3.1.2 Ostatní fondy EU a ESI fondy v rámci přímého nebo nepřímého řízení Unii¹⁰

Pokud jde o unijní financování prováděné pověřeným subjektem, např. skupinou EIB (EIB a EIF), na základě pověření Evropskou komisí (nebo jiným orgánem či subjektem EU) v rámci přímého nebo nepřímého řízení, a tedy o případ, kdy vnitrostátní orgány nerozhodují o použití prostředků, nepovažuje se takové unijní financování za státní prostředky. Není přičitatelné státu, a proto nepředstavuje státní podporu.

Je však třeba poznamenat, že finanční nařízení (EU, EURATOM) č. 966/2012 stanoví, že finanční nástroje Unie musí „splňovat nenarušování hospodářské soutěže na vnitřním trhu a soulad s pravidly pro státní podpory“.¹¹ Komise vypracovala právní rámec pro finanční nástroje Unie, včetně dohod s pověřenými subjekty, tak, aby byl zajištěn soulad s právními předpisy o státní podpoře. Různé finanční nástroje musí být navrženy tak, aby byly v souladu s pravidly státní podpory.

Příklad:

Na žádost Komise zřizuje EIB fond s prostředky z programu Horizont 2020.¹² Prostředky programu Horizont 2020 jsou prostředky Unie a EIB bude tento fond spravovat v režimu tzv. nepřímého řízení.

Prostředky programu Horizont 2020 nejsou „státními prostředky“. Fond financovaný výhradně těmito prostředky se proto nepovažuje za státní podporu. Přesto finanční nařízení (a 42. bod odůvodnění nařízení o programu Horizont 2020) stanoví, že musí být zajištěn soulad s pravidly státní podpory. Pravidla, jež stanovila Komise pro zřízení fondu a provádění, tudíž musí být v souladu s pravidly státní podpory.

¹⁰ V čl. 4 odst. 7 nařízení o společných ustanoveních jsou uvedeny fondy Unie, jež nespádají pod sdílené řízení s členskými státy.

¹¹ Čl. 140 odst. 2 písm. c) finančního nařízení.

¹² Program Horizont 2020 se zakládá na nařízení (EU) č. 1291/2013, Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 104 („nařízení o programu Horizont 2020“).

Komise vypracovala nařízení a prováděcí pravidla pro program Horizont 2020, zejména pověřovací dohody a soubory podmínek, tak, aby bylo dosaženo cíle souladu s pravidly státní podpory. U návrhů na zřízení fondu programu Horizont 2020 se také kontroluje soulad s pravidly programu Horizont 2020.

Je-li fond zřízený z prostředků programu Horizont 2020 financován také z jiných veřejných prostředků (vnitrostátní veřejné financování nebo prostředky ESI fondů), lze takovou část financování považovat za „státní prostředky“, jež jsou přičitatelné státu, pouze za předpokladu, že přispívající členské státy mohou rozhodovat o použití těchto prostředků. U takových částí financování se musí dodatečně ověřit existence státní podpory tehdy, jsou-li splněny také ostatní podmínky existence státní podpory podle čl. 107 odst. 1 SFEU.

3.1.3 *Příspěvek z ESI fondů do ostatních fondů EU v rámci přímého nebo nepřímého řízení Unii*

Podle čl. 38 odst. 1 písm. a) nařízení o společných ustanoveních mohou členské státy poskytnout příspěvek z programu v rámci ESI fondů na finanční nástroje zřízené na úrovni Unie (přímé nebo nepřímé řízení Unii). Takové příspěvky by nebyly státními prostředky a jejich výsledné použití by nebylo přičitatelné státu, pokud přispívající členský stát nestanoví žádné podmínky pro použití těchto prostředků z ESI fondů, s výjimkou podmínky stanovené v operačním programu (operačních programech), že příspěvky z ESI fondů by měly být investovány na území přispívajícího členského státu. Tato podmínka by nezakládala přičitatelnost těchto prostředků členskému státu, protože prostředky z ESI fondů se přidělují členským státům v souladu s pravidly Unie, která již určila, na území kterého členského státu by se měly tyto prostředky investovat¹³.

Pokud příspěvky z ESI fondů splňují výše uvedené podmínky, nejsou státní podporou ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU. Takové příspěvky proto nemusí být v souladu s pravidly státní podpory. Avšak vzhledem k tomu, že finanční nástroje na úrovni EU musí být v souladu s pravidly státní podpory, jak je vysvětleno výše v bodě 3.1.2, to znamená, že jak u prostředků Unie, tak u prostředků z ESI fondů, jež jsou k nim přidány, zajišťuje Komise soulad s pravidly státní podpory již při vytváření daného nástroje.

3.1.4 *Vlastní prostředky skupiny EIB*

Investuje-li skupina EIB (EIB a EIF) vlastní prostředky na vlastní riziko, pokládají se podle pravidel státní podpory za prostředky soukromého charakteru a nepředstavují státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU. Z toho také vyplývá, že vlastní prostředky EIB/EIF investované *plně* na vlastní riziko EIB/EIF se neberou v úvahu při výpočtu prahové hodnoty *de minimis*, prahové hodnoty pro oznamovací povinnost nebo při výpočtu intenzity podpory.

Poskytnou-li však členské státy skupině EIB záruky nebo jinou podporu, neinvestuje skupina EIB *plně* na vlastní riziko. Za takových okolností nelze pro účely politiky státní podpory pokládat investice skupiny EIB za investice soukromého charakteru. Takováto záruka navíc zahrnuje státní prostředky a je přičitatelná státu, a proto musí být v souladu s pravidly státní podpory.

¹³ Článek 70 nařízení o společných ustanoveních členskému státu ukládá, aby podporoval operace v dané programové oblasti.

Rozdělení prostředků zpřístupněných členským státem určuje metodika, jež je obsažena v příloze VII nařízení o společných ustanoveních a stanovilo ji prováděcí rozhodnutí Komise 2014/190/EU.

Příklad:

Scénář a): EIB zřídí fond z vlastních prostředků bez jakékoliv podpory (např. záruk) ze strany členských států nebo z prostředků Unie. Prostředky EIB se pokládají za soukromé prostředky. Pravidla státní podpory se proto nepoužijí.

Scénář b): EIB obdrží vnitrostátní veřejnou podporu nebo podporu z ESI fondů, například záruku na pokrytí (části) rizika EIB u nových úvěrů. V takovém případě se investice EIB nepokládá pro účely kontroly státní podpory za soukromou. Jsou-li splněny i ostatní podmínky pro existenci státní podpory, musí být veřejná záruka v souladu s pravidly státní podpory (je financována ze státních prostředků a přičitatelná státu).

3.1.5 Vlastní prostředky EIB kryté zárukou EFSI (Evropského fondu pro strategické investice)¹⁴

Podpora EFSI se nepovažuje za „státní prostředky“, a není tedy státní podporou. Prostředky EFSI navíc nespádají do oblasti působnosti finančního nařízení. Požadavek čl. 140 odst. 2 písm. c) finančního nařízení týkající se souladu s pravidly státní podpory se proto nepoužije. V případě použití vlastních prostředků skupiny EIB krytých zárukou EFSI se tudíž nemusí provádět kontrola státní podpory.

Projekty nebo investiční platformy podporované EFSI mohou být doplněny finanční podporou (spolufinancováním) z ESI fondů nebo vnitrostátními veřejnými prostředky. V takovém případě se na toto doplňkové financování vztahují pravidla státní podpory, jak bylo vysvětleno výše v bodě 3.1.1.

Ke spojení podpory z ESI fondů a EFSI jsou také k dispozici samostatné pokyny, jež obsahují i informace ohledně státní podpory¹⁵.

Příklad:

EIB zřídí fond financovaný z vlastních prostředků, jež jsou kryty zárukou EFSI.

Zřízení fondu a provádění nezahrnují „státní prostředky“, a proto se na ně nevztahuje kontrola státní podpory.

Pokud však fond obdrží další prostředky z ESI fondů nebo vnitrostátních veřejných prostředků, považuje se podpora této části za „státní prostředky“. Budou-li splněny i ostatní podmínky týkající se pojmu podpory, musela by být tato podpora v souladu s pravidly státní podpory.

Je třeba poznamenat, že prostředky skupiny EIB kryté zárukou EFSI nejsou investovány na vlastní riziko.

V tomto případě proto investice skupiny EIB nemůže být považována za soukromou investici ve smyslu „vlastního příspěvku“ skupiny EIB, jež není spojena s žádnou

¹⁴ Nařízení (EU) 2015/1017 o Evropském fondu pro strategické investice, Úř. věst. L 169, 1.7.2015, s. 1 (dále jen „nařízení o EFSI“).

¹⁵ <https://www.fi-compass.eu/publication/ec-regulatory-guidance/new-guidelines-combining-european-structural-and-investment-funds>

veřejnou podporou, nebo příspěvku soukromého investora, jak požadují pravidla státní podpory.

3.1.6 Přehled požadovaného posouzení kritéria „státní podpora“ podle druhu prostředků

Druhy prostředků				
Prostředky ESI fondů (ve sdíleném řízení)	Vnitrostátní veřejné prostředky	Přímo/nepřímo řízené fondy Unie (např. Horizont 2020, COSME16 či ESI fondy v přímém/nepřímém řízení nebo bezpodmínečně převedené ESI fondy, viz bod 3.1.3)	Vlastní prostředky skupiny EIB (bez krytí rizika nebo jiné podpory z unijních či vnitrostátních veřejných prostředků)	Vlastní prostředky skupiny EIB kryté zárukou EFSI
Státní prostředky: ano Nutnost souladu s pravidly státní podpory ¹⁷	Státní prostředky: ano Nutnost souladu s pravidly státní podpory	Státní prostředky: ne Soulad s pravidly státní podpory je zajištěn Komisí na úrovni nástroje	Státní prostředky: ne Žádné požadavky týkající se státní podpory	Státní prostředky: ne Žádné požadavky týkající se státní podpory (viz též bod 3.1.5)
Pokud se kombinují různé druhy prostředků, musí se ověřit použití pravidel státní podpory u každé části samostatně.				

3.2 „Podniky“ ve spojitosti s finančními nástroji¹⁸

Pojem podpory podle čl. 107 odst. 1 SFEU vyžaduje, aby podpora byla poskytnuta „podniku“. Podle ustálené judikatury Soudního dvora jsou „podniky“ vymezeny jako subjekty, které vykonávají hospodářskou činnost, bez ohledu na jejich právní postavení

¹⁶ Nařízení (EU) č. 1287/2013, Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 33 („nařízení o COSME“).

¹⁷ Na EZFRV a ENRF se použijí zvláštní pravidla státní podpory.

¹⁸ Podrobnější pokyny k pojmu podniku viz oddíl 2 SPP.

a způsob jejich financování.¹⁹ Za „hospodářskou činnost“ se považuje činnost spočívající v nabízení zboží nebo poskytování služeb na daném trhu.²⁰

Z výše uvedené definice „podniku“ vyplývá, že:

- status subjektu není rozhodující (například podnikem může být subjekt, který je součástí veřejné správy),
- nezáleží na tom, zda je subjekt zřízen za účelem vytváření zisku (nabízet zboží a poskytovat služby na trhu může i neziskový subjekt),
- označení jakéhokoliv subjektu za podnik vždy souvisí s konkrétní činností (subjekt může vykonávat jak hospodářské, tak i nehospodářské činnosti).

Existenci státní podpory je třeba ověřit u všech subjektů spojených s finančními nástroji. Nelze-li tedy existenci státní podpory vyloučit na základě ostatních požadavků čl. 107 odst. 1 SFEU, mělo by se u všech subjektů ověřit, zda představují „podnik“.

Správci fondů a investoři spojení s finančními nástroji se obvykle pokládají za „podnik“, protože vykonávají hospodářskou činnost.²¹ U konečných příjemců může být situace odlišná, zejména jedná-li se o fyzické osoby, jež nevykonávají hospodářskou činnost nebo vykonávají činnosti, jež se nepovažují za činnosti hospodářského charakteru.

3.3 Výhoda²²

Dalším kumulativním požadavkem týkajícím se existence státní podpory je, aby opatření přinášelo výhodu. Výhodou ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU je jakákoli hospodářská výhoda, kterou by podnik nebyl schopen získat za běžných tržních podmínek, tj. bez zásahu státu.²³ Výhodu (a tudíž státní podporu) proto lze vyloučit, jsou-li hospodářské transakce prováděné veřejnoprávními subjekty v souladu s běžnými tržními podmínkami.

Při uplatňování kritéria subjektu v tržním hospodářství na finanční nástroje jsou zvláště důležité tyto prvky:

- a) **(Spolu)investoři** nezískají žádnou výhodu (a tudíž se nejedná o státní podporu), je-li investice uskutečněna za rovnocenných podmínek (*pari passu*) bez rozdílu mezi veřejnými a soukromými investory nebo je-li veřejná investice v souladu s tržními podmínkami stanovenými na základě referenčního srovnávání nebo jiných metod posouzení.

Investice se považuje za rovnocennou.²⁴

¹⁹ Spojené věci C-180/98 až C-184/98, Sb. rozh. I-6451, bod 74.

²⁰ Věc 118/85, Sb. rozh. 2599, bod 7.

²¹ Pokud správce fondu pouze vykonává správu a nespoluinvestuje, lze takového správce považovat za pouhý „nástroj“, a nespadá tudíž pod pojem „podniku“ podle čl. 107 odst. 1 SFEU (viz věc SA.37824; http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/254119/254119_1608806_109_2.pdf); viz také rozhodnutí ve věci SA.36904, bod 71 písm. b): http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/256075/256075_1711610_153_2.pdf

²² Podrobnější pokyny k pojmu výhody viz oddíl 4 SPP.

²³ Věc C-39/94, Sb. rozh. I-3547, bod 60.

²⁴ Podrobnější pokyny k rovnocenné transakci viz oddíl 4.2.3.1 bod i) SPP.

- je-li veřejnými i soukromými investory provedena za stejných podmínek (veřejní i soukromí investoři sdílejí stejná rizika i výnosy a ve stupňovité struktuře financování mají v souvislosti se stejnou třídou rizika stejnou míru podřízenosti),
- obě kategorie subjektů zasahují současně (investice veřejného i soukromého investora se uskuteční prostřednictvím stejné investiční transakce)
- a zásah soukromého investora má reálný ekonomický dopad (podle PRF²⁵ minimálně 30 %).

Podle bodu 35 PRF platí, že pokud jsou investiční podmínky (na úrovni investorů i finančního zprostředkovatele) v souladu s kritériem subjektu v tržním hospodářství, není nutné dále ověřovat možnou existenci státní podpory na úrovni konečného příjemce.

Pokud finanční nástroj umožňuje soukromým spoluinvestorům uskutečňovat finanční investice do jedné nebo více společností za podmínek, jež jsou pro ně příznivější než pro veřejné investory, kteří investují do těchto společností, může být těmto soukromým investorům poskytována výhoda. Tato výhoda může mít podobu preferenčních výnosů (výnosová pobídka) nebo podobu menšího vystavení ztrátám v případě nízké výkonnosti uskutečněné transakce v porovnání s veřejnými investory (stanovení horního limitu ztráty). Je třeba zajistit soulad této podpory investorům.

V některých případech (např. v případě záruk nebo neexistence soukromých investorů) není možné pomocí kritéria rovnocenných podmínek přímo stanovit tržní podmínky. To však nutně neznamená, že veřejná transakce není v souladu s tržními podmínkami. V těchto případech lze soulad s tržními podmínkami posoudit na základě referenčních hodnot nebo jiných metod posouzení (např. stanovit čistou současnou hodnotu investice na úroveň přijatelnou pro soukromý subjekt v tržním hospodářství). Je-li zjištěno, že daná transakce je v souladu s tržními podmínkami, nejde o státní podporu.²⁶

- b) **Subjekty provádějící finanční nástroje / správci fondů / finanční zprostředkovatelé / fondy fondů** mohou být také příjemci státní podpory, pokud odměna za služby nebo úhrada nákladů na provádění finančního nástroje překračuje tržní sazby.

Existují různé způsoby, jak stanovit, zda je odměna subjektů provádějících finanční nástroje / správců fondů v souladu s tržními sazbami. Pokud je například správce fondu vybrán na základě soutěžního, transparentního, nediskriminačního a bezpodmínečného výběrového řízení, lze jeho odměnu považovat za odměnu v souladu s tržními sazbami. Tento požadavek se týká všech finančních nástrojů, na které se vztahují pravidla státní podpory.²⁷

²⁵ Pokyny k státní podpoře investic v rámci rizikového financování, Úř. věst. C 19, 22.1.2014, s. 4 (dále jen „PRF“).

²⁶ Další pokyny k použití kritéria tržního hospodářství viz oddíly 4.2.3.2 a 4.2.3.4 SPP.

²⁷ Podrobnější pokyny viz oddíl 4.2.3.1 bod ii) SPP.

Pokud nebylo použito soutěžní, transparentní, nediskriminační a bezpodmínečné výběrové řízení, lze soulad odměny / úhrady nákladů s tržními podmínkami ověřit jiným způsobem. Je-li odměna / úhrada nákladů v souladu s pravidly nařízení o společných ustanoveních, zajistí se soulad odměny s tržními podmínkami prostřednictvím standardizovaných nástrojů popsaných v oddíle 5. Jestliže odměna / úhrada nákladů není v souladu s pravidly nařízení o společných ustanoveních nebo nespadá pod standardizované nástroje, měl by být soulad s tržními podmínkami posuzován případ od případu.

- c) **Úroveň konečných příjemců:** Celkovým cílem finančního nástroje je poskytnout podporu konečným příjemcům. Je tudíž již v povaze nástroje, že koneční příjemci mohou získat výhodu, kterou by nebyli schopni získat za běžných tržních podmínek.

Pokud však úvěr nebo záruka splňují podmínky stanovené ve sdělení o referenčních sazbách²⁸ nebo v oddíle 3 sdělení o zárukách²⁹, má se za to, že jsou v souladu s tržními podmínkami, a nepředstavují tudíž státní podporu konečným příjemcům. Prokázat soulad s tržními podmínkami může být možné také u jiných forem podpory. Jelikož však finanční nástroje politiky soudržnosti reagují na selhání trhu, může na úrovni konečných příjemců existovat výhoda.

3.4 Narušení hospodářské soutěže a vliv na obchod mezi členskými státy / podpora *de minimis*

O státní podporu se jedná pouze tehdy, pokud narušuje hospodářskou soutěž a ovlivňuje obchod mezi členskými státy.

Navíc podpora, jež je v souladu s platným nařízením o podpoře *de minimis*, se nepovažuje za podporu splňující všechna kritéria uvedená v čl. 107 odst. 1 SFEU. Na takovou podporu se proto nevztahuje oznámení státní podpory. V období financování 2014–2020 je důležité hlavně nařízení Komise (EU) č. 1407/2013³⁰, jež stanoví prahovou hodnotu *de minimis* na jeden podnik za období tří let na 200 000 EUR. Kromě prahové hodnoty musí být splněny také všechny ostatní požadavky platného nařízení o podpoře *de minimis*.

Přestože, jak již bylo uvedeno výše, se podle nařízení o EZFRV pravidla státní podpory nevztahují na **primární zemědělské činnosti**, musí být u činností, jež jsou podporovány finančními nástroji EZFRV a nejsou zahrnuty do přílohy, dodržena obecná pravidla státní podpory. Analogicky se pravidla státní podpory použijí u zemědělských činností podporovaných finančními nástroji, jež nejsou financovány z EZFRV, tj. musí být dodržen zemědělský strop *de minimis* (15 000 EUR na jeden podnik za období tří let) a další pravidla stanovená v nařízení Komise (EU) č. 717/2014³¹.

²⁸ Sdělení Komise o revizi metody stanovování referenčních a diskontních sazeb, Úř. věst. C 14, 19.1.2008, s. 6–9.

²⁹ Sdělení Komise o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na státní podpory ve formě záruk, Úř. věst. C 155, 20.6.2008, s. 10, ve znění opravy sdělení Komise o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na státní podpory ve formě záruk, Úř. věst. C 244, 25.9.2008, s. 32.

³⁰ Nařízení Komise (EU) č. 1407/2013, Úř. věst. L 352, 24.12.2013, s. 1 („nařízení o podpoře *de minimis*“).

³¹ Nařízení Komise (EU) č. 717/2014 ze dne 27. června 2014, Úř. věst. L 190, 28.6.2014, s. 45–54.

V případě produktů rybolovu a akvakultury zahrnutých do přílohy I SFEU se platby uskutečněné členskými státy v rámci spolufinancování z ENRF podle pravidel ENRF v zásadě nepovažují za státní podporu (viz čl. 8 odst. 2 nařízení o ENRF). U projektů nebo programů nesouvisejících s rybolovem (tj. v záležitostech integrované námořní politiky) se režim státní podpory použije.

Státní podpora, jež za dané časové období nepřekročí určitý strop, se v zásadě nepovažuje za podporu splňující všechna kritéria uvedená v čl. 107 odst. 1 SFEU. Jde o tzv. podporu *de minimis*. Nařízení Komise (EU) č. 717/2014 (jež nahrazuje nařízení Komise (ES) č. 875/2007) se vztahuje na podporu poskytnutou podnikům v odvětví rybolovu a akvakultury s výjimkou případů uvedených v článku 1 uvedeného nařízení a stanoví strop 30 000 EUR na příjemce v jakémkoli tříletém období (nařízení o podpoře *de minimis v odvětví rybolovu*). Každý členský stát kromě toho musí při poskytování podpory podnikům činným v odvětví rybolovu a akvakultury dodržet maximální kumulativní výši stanovenou v příloze nařízení o podpoře *de minimis v odvětví rybolovu* (tzv. limit pro členský stát). Vedle dalších pravidel stanovených v nařízení Komise o podpoře *de minimis v odvětví rybolovu* nemůže podpora *de minimis* poskytnutá všem podnikům v odvětví rybolovu a akvakultury za období tří let přesáhnout 2,5 % ročního obrátu daného členského státu z lovu, zpracování a činnosti v oblasti akvakultury.

Nařízení o podpoře *de minimis* se může vztahovat na každý ze subjektů spojených s finančními nástroji. Musí však být splněny všechny požadavky zmíněného nařízení.

Zvláštní pozornost je nutno věnovat zejména těmto bodům:

Podle pravidel ESI fondů by subjektům provádějícím finanční nástroje neměla být na provádění poskytována žádná státní podpora, a to ani podpora *de minimis*, protože by to nebylo v souladu s účelem cílů ESI fondů pro finanční nástroj, jenž spočívá v rozdělování prostředků konečným příjemcům.³² Ačkoliv je tedy v případě subjektů provádějících finanční nástroje možné dosáhnout souladu s pravidly státní podpory, je třeba poznamenat, že podpora poskytnutá těmto subjektům z ESI fondů za normálních okolností neodpovídá pravidlům ESI fondů.

V případě konečných příjemců je třeba věnovat zvláštní pozornost tomu, zda konečný příjemce není součástí skupiny společností. Prahová hodnota *de minimis* se vztahuje na „jeden podnik“. Všem společnostem skupiny, jež je považována za jeden podnik, by se proto měla poskytnout podpora do výše tříleté prahové hodnoty 200 000 EUR.

Členské státy navíc musí věnovat zvláštní pozornost tomu, že v případě podpory v podobě poskytnutí vlastního či kvazivlastního kapitálu a formou kapitálových injekcí nelze uplatnit nařízení o podpoře *de minimis*, pokud kapitál nebo celková výše veřejné injekce přesahuje strop *de minimis* nebo nejsou splněny podmínky nařízení o podpoře *de minimis* týkající se tzv. premií safe harbour.

4. VÝJIMKY Z OZNAMOVACÍ POVINNOSTI

Čl. 108 odst. 3 SFEU stanoví, že v případě existence státní podpory musí dotčený členský stát obecně učinit oznámení státní podpory. Rozšířením oblasti působnosti

³² Tím není dotčena skutečnost, že provádějícímu subjektu může být poskytnuta podpora z ESI fondů k jinému účelu, například podpora na školení pracovníků.

obecného nařízení o blokových výjimkách³³ (dále jen „nařízení GBER 2014“) se však velmi rozšířily možnosti vyhnout se postupu oznámení státní podpory.

Pro finanční nástroje politiky soudržnosti jsou zvláště důležitá tato ustanovení nařízení GBER 2014:

- článek 16 nařízení GBER 2014 (regionální urbanistická podpora),
- článek 21 nařízení GBER 2014 (podpora rizikového financování),
- článek 22 nařízení GBER 2014 (podpora na zahájení činnosti),
- článek 39 nařízení GBER 2014 (investiční podpora na projekty ke zvýšení energetické účinnosti budov),
- článek 52 nařízení GBER 2014 (podpora na širokopásmovou infrastrukturu).

Kromě těchto pěti výše uvedených ustanovení nařízení GBER mohou příjemci na různých úrovních finančních nástrojů využít také další ustanovení nařízení GBER 2014. Konkrétně ustanovení o regionální investiční podpoře v článku 14 nařízení GBER 2014 se může použít na finanční nástroje v podporovaných regionech.

Další pokyny k výkladu nařízení GBER 2014 předložily útvary Komise v dokumentu „Practical Guide / Question-and-Answer“ (Praktická příručka / Otázky a odpovědi).³⁴

Kromě toho ještě existují odvětvová nařízení o blokových výjimkách, např. nařízení Komise (EU) č. 702/2014 ze dne 25. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie prohlašují určité kategorie podpory v odvětvích zemědělství a lesnictví a ve venkovských oblastech za slučitelné s vnitřním trhem (tzv. nařízení ABER).

Obdobně existuje odvětvové nařízení i pro oblast rybolovu a akvakultury, a to nařízení Komise (EU) č. 1388/2014, jež je novým nařízením o blokových výjimkách použitelných v tomto odvětví (tzv. nařízení FIBER). Bylo přijato 16. prosince 2014 a vstoupilo v platnost dne 1. ledna 2015.

5. „STANDARDIZOVANÉ“ NÁSTROJE

Komise pro určité druhy finančních nástrojů vypracovala standardní podmínky. Tyto standardní podmínky zajišťují soulad s pravidly státní podpory, a tak usnadňují poskytnutí finanční podpory Unie konečným příjemcům. Použití standardizovaných nástrojů ze strany členských států je dobrovolné.

Komise doposud přijala pět různých „standardizovaných nástrojů“.³⁵

- **Úvěr se sdílením rizik** na podporu malých a středních podniků

„Standardizovaný nástroj úvěr se sdílením rizik“ je koncipován jako nástroj bez státní podpory, to znamená, že finančnímu zprostředkovateli je poskytována tržní odměna a finanční výhoda je finančním zprostředkovatelem v plném rozsahu přenesena na konečné příjemce. Financování poskytnuté konečným příjemcům splňuje použitelné nařízení o podpoře *de minimis*.

³³ Nařízení Komise 651/2014, Úř. věst. L 187, 26.6.2014.

³⁴ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/block.html.

³⁵ Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 964/2014, Úř. věst. L 271, 12.9.2014, s. 16.

- **Limitovaná portfoliová záruka**

Limitovaná portfoliová záruka zajišťuje pokrytí úvěrového rizika u nových splácených úvěrů malým a středním podnikům a je koncipována jako nástroj bez státní podpory, což znamená, že odpovídá tržním podmínkám na úrovni finančních zprostředkovatelů, kteří spravují záruční fond, a finančních institucí, které vytvářejí portfolia nových úvěrů. Podpora poskytovaná konečným příjemcům splňuje použitelné nařízení o podpoře *de minimis*.

- **Úvěr na renovaci pro projekty v oblasti energetické účinnosti a energie z obnovitelných zdrojů v odvětví bytové výstavby**

Je koncipován jako nástroj bez státní podpory, což znamená, že finančnímu zprostředkovateli je poskytována tržní odměna; finanční výhoda je finančním zprostředkovatelem v plném rozsahu přenesena na konečné příjemce. Financování poskytnuté konečným příjemcům splňuje použitelné nařízení o podpoře *de minimis*.

- **Fond urbanistického rozvoje**

Fond urbanistického rozvoje má podobu úvěrového fondu pro urbanistické projekty v podporovaných oblastech a je koncipován jako nástroj vyňatý na základě článku 16 nařízení GBER 2014 z povinnosti oznámení státní podpory.

- **Nástroj pro kapitálové spoluinvestice**

Nástroj pro spoluinvestice má podobu kapitálového fondu pro malé a střední podniky. Je koncipován jako nástroj vyňatý na základě článku 21 nařízení GBER 2014 z povinnosti oznámení státní podpory.

Další informace o standardizovaných nástrojích naleznete na následujícím odkazu:

<https://www.fi-compass.eu/publication/event-material/presentation-financial-instruments-under-esif-standard-terms-and>

6. PŘÍPADY, V NICHŽ JSOU OZNÁMENÍ STÁTNÍ PODPORY POVINNÁ

Pokud finanční nástroj zahrnuje poskytnutí státní podpory, jež nesplňuje podmínky pro výjimku z oznamovací povinnosti, musí dotčený členský stát učinit oznámení státní podpory. Dokud Komise nepřijme rozhodnutí o udělení souhlasu s poskytnutím státní podpory, nesmí být poskytnuta žádná podpora.

Vnitrostátní orgány, jež potřebují poradit s oznámením státní podpory, se mohou obrátit na své hlavní národní kontaktní místo pro státní podporu. Generální ředitelství pro hospodářskou soutěž (GŘ pro hospodářskou soutěž) navíc poskytuje členským státům poradenství, jak vyhotovit oznámení státní podpory. Další informace jsou k dispozici také na internetových stránkách GŘ pro hospodářskou soutěž.³⁶

³⁶ http://ec.europa.eu/competition/index_en.html